

Židovské muzeum v Praze: Rodinné portréty se po 80 letech vrací potomkům původních majitelů

PRAHA 27. května 2022 – Dva pastely židovského umělce Maxe Soldingera (1906–1962) s dětskými portréty Ewalda a Jana Osersových převzala dnes z rukou ředitele Židovského muzea v Praze (ŽMP) Leo Pavláta vnučka jejich původní majitelky, paní Lenka Warner. Oba portréty byly v roce 1942 konfiskovány v bytě, jež do své deportace obývala matka obou bratrů, paní Josefina (Fini) Osers (1894–1942). V roce 2019 se na muzeum obrátili potomci rodiny se žádostí o pomoc při pátrání po uměleckých předmětech a cennostech ztracených během války. Při této příležitosti byly v muzejních sbírkách identifikovány dva portréty, jež se nyní, téměř na den přesně po 80 letech, vrací do rukou právoplatných majitelů.

„Těší mě, že naše muzeum může vrátit obrazy rodině, které původně patřily. Je to významné s ohledem na vyrovnání se s historickou nespravedlností a současně vyjádřením setrvalého postoje Židovského muzea v Praze a jeho úsilí co možná nejvíce přispět k nápravě křivd způsobených během německé okupace,“ řekl ředitel muzea Leo Pavlát.

„Naše muzeum přitom vychází žadatelům vstříc nad rámec restitučních zákonů, protože je naší morální povinností učinit vše pro to, aby se zkonfiskované předměty vrátily co nejširšímu okruhu dědiců. Podobných bezúplatných převodů včetně knih již Židovské muzeum v Praze uskutečnilo celou řadu,“ dodal Pavlát.

Oba portréty byly v roce 1942 konfiskovány prostřednictvím pražské Treuhandstelle (zvláštního oddělení pro správu majetku zabaveného deportovaným z Prahy a blízkého okolí). V roce 1944 pak byly vybrány ze skladiště umístěného ve Vinohradské synagoze a zařazeny do válečného, takzvaného Ústředního židovského muzea, v jehož depozitářích byly vybrané konfiskáty shromažďovány.

„Četla jsem v memoárech svého strýce, že jsme měli v domácnosti obrazy a další cenné věci, tak jsme se rozhodli, že se je pokusíme najít. Maminka pak v průběhu rešerší zjistila, že obrazy se dochovaly v Židovském muzeu v Praze. Když jsem se dozvěděla, že obrazy můžeme získat zpátky, tak to byla velká radost pro celou rodinu. Mají pro nás samozřejmě velkou hodnotu, neboť se jedná o portrét mého otce a strýce,“ uvedla při předání obrazů paní Lenka Warner.

Josefina Osers byla deportována transportem AAh, který 10. června 1942 odjel z Prahy směrem na východ — na území tehdejšího Generálního gouvernementu. Jeho cílovou stanicí byl vyhlazovací tábor Sobibor, kde byla valná většina vězňů tohoto transportu, pravděpodobně včetně Josefiny, zavražděna.

Mladší syn Jan Rudolf byl transportem Am vypraveným z Prahy 24. dubna 1942 deportován přes Terezín do ghetta v Zamošči, odkud se mu později podařilo uprchnout a za značně složitých okolností, v neustálém ohrožení, přežít do konce války.

Starší syn Ewald, který původně vystudoval chemii, odešel již v roce 1938 do Velké Británie. Tam studoval slavistiku a rusistiku a posléze se stal uznávaným překladatelem. Mimo jiné pracoval pro BBC. V roce 1997 ho prezident Václav Havel ocenil medailí Za zásluhy.

Menší část sbírek a fondů Židovského muzea v Praze v současnosti stále tvoří předměty, které byly do sbírek začleněny v letech 1942–1945 jako konfiskáty ze soukromého majetku židovských vlastníků deportovaných od podzimu 1941 z Prahy a blízkého okolí do ghatt a vyhlazovacích táborů.

Náprava majetkových křivd spáchaných v období 2. světové války a šoa je závazkem, k němuž se v rámci souvisejících mezinárodních konferencí a fór přihlásila Česká republika. ŽMP v této oblasti snahy státu podporuje a snaží se být příkladem dobré praxe pro ostatní kulturní instituce.

Kontakty pro média:

Ředitel ŽMP

Leo Pavlát

E: leo.pavlat@jewishmuseum.cz

T: +420 222 749 205

Vedoucí odboru rozvoje a vztahů s veřejností

Tomáš Tetiva

E: tomas.tetiva@jewishmuseum.cz

T: +420 222 749 281

M: +420 603 867 285

Židovské muzeum v Praze

U Staré školy 141/1, 110 00 Praha 1

E: pr@jewishmuseum.cz

T: +420 222 749 211

web: www.jewishmuseum.cz